

Struktura kurzu a jedné lekce¹

Struktura on-line kurzu

Jedním z důležitých předpokladů úspěchu on-line kurzu je jeho vhodně sestavená struktura. Účastníci kurzu by měli být v jeho průběhu vytíženi rovnoměrně. Rozhodně není motivující, když v jednom týdnu není studující nucen k žádné aktivitě, zatímco v následujícím týdnu neví, co dřív. Také variantnost různých studijních aktivit je důležitým zdrojem motivace.

Kapitoly

On-line kurz se může skládat z **kapitol**, ty tvoří jednotlivé studijní aktivity. Rozsah kurzu se řídí především záměrem autora. Může zahrnovat celou studijní disciplínu či pouze její vybranou část. Důležitá je integrita. Kurz by měl být relativně uzavřeným celkem, v němž na sebe jednotlivé kapitoly tematicky navazují. Student by měl poznat, jaký je vztah mezi celkem a jeho jednotlivými částmi, jak spolu jednotlivé části souvisejí.

Studijní články

Texty **studijních článků** tedy mohou být spíš východiskem pro zařazení dalších strukturálních prvků, studijních aktivit, které zajišťují, aby student nebyl pasivním příjemcem informací obsažených v textech studijních článků.

Úkoly a cvičení

Při vytváření plánu kurzu promýšlíme tedy i zařazení **úkolů** a **cvičení**. **Úkol** je taková aktivita, která vyžaduje tvůrčí přístup studenta při řešení. Protože student musí uplatnit své individuální schopnosti a může vycházet z individuálních zkušeností, bývá úkol hodnocen učitelem.

Cvičení rovněž slouží k upevnění dovedností, které si účastníci on-line kurzu osvojili ve studijním článku. Je to taková studijní aktivita, při níž může student uplatnit např. určitý algoritmus. Zpětnou vazbu nezíská student od učitele, v návrhu řešení si pouze může ověřit algoritmus či jiný naznačený postup pro řešení, eventuálně i správné řešení cvičení.

Autotesty a testy

Dílčí zpětnou vazbu může získat student i v **autotestu** a **testu**. Zatímco po vyřešení **autotestu** získá student okamžitě informaci o tom, do jaké míry byl úspěšný, a je tedy vhodné zařadit ho na konci jednotlivých kapitol, **test** vyhodnocuje sám učitel, bývá součástí celkového hodnocení účastníkového studia kurzu.

---

¹ Zdroj: ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2012, 281 s. ISBN: 978-80-247-4152-9 (úryvek z kapitoly 3 – Distanční vzdělávání a e-learning na vysoké škole). E-book ke stažení: <https://www.grada.cz/vyucovaci-metody-na-vysoke-skole-6818/>

Diskuze

Důležitou studijní aktivitou v kurzu je i **diskuze**. Vhodné je zařadit ji zejména v případě, že kurz je určen studentům kombinovaného studia či studujícím v rámci celoživotního vzdělávání, kteří pracují v oboru. Pak je předpoklad, že výměnou zkušeností se také budou studenti učit. Diskuze je však významnou studijní aktivitou i v kurzech určených studentům prezenčního studia, protože rozvíjí důležitou oblast studentovy osobnosti, komunikativní a sociální kompetence.

Anketa

Závěr kurzu může tvořit **anketa**. Na základě vyhodnocení odpovědí na otázky ankety lze uskutečnit evaluaci, na jejímž základě mohou být následně provedeny žádoucí změny v kurzu. Součástí on-line kurzu může být i vstupní anketa, pomocí níž tutor zjišťuje očekávání budoucích účastníků kurzu, eventuálně i jejich studijní styly.

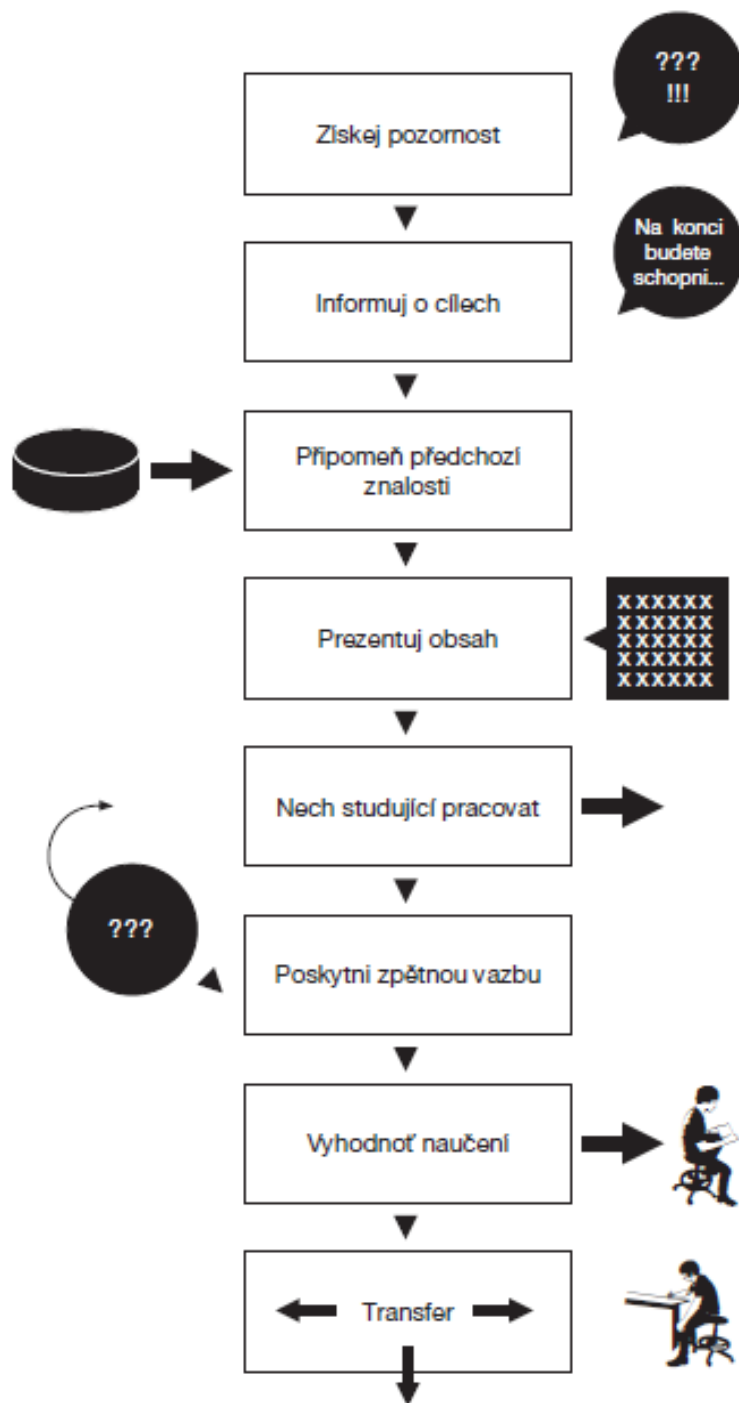
Struktura jedné lekce

Obsah učiva rozčleníme na **dávky** (krátké relativně uzavřené úseky). Pro jednotlivé kapitoly a podkapitoly vybereme **výstižné názvy** a pro dobrou orientaci zvolíme **jednoduché členění a číslování**. Doporučuje se také připravit tzv. **strukturní schéma (diagram, mapa stránek apod.)** – grafické znázornění struktury textu.

Pro jednotlivé aktivity je třeba navrhnout a zpracovat tyto náležitosti:

- Cíl.
- Časové nároky.
- Vstupní motivace – test, anketa, dotazník, zamyšlení.
- Výkladová část:
  - obsah – základní a rozšiřující učivo (výběr, systemizace, forma zpracování),
  - grafika – strukturace, zvýraznění určitých částí, úprava na stránce, písmo, barvy, schémata, obrázky atd.,
  - interaktivita – řečnické a problémové otázky, zamyšlení, autokorektivní aktivity (zkuste si), zamyšlení, atd.,
  - multimedialita – audio, video, animace.
- Shrnutí učiva.
- Procvičovací a kontrolní aktivity – cvičení, testy, úkoly, kontrolní otázky apod.
- Přehled literatury a pramenů, rejstřík, glosář.
- Metodické pokyny pro studující.

Jiří Pavlíček rozpracovává pro kontext e-learningu Gagného devět bodů výuky a toto schéma nám může být vodítkem, jaké části může mít jedna e-learningová lekce (podle Gagné, 1975, Pavlíček 2003, upraveno, viz obrázek a tabulka).

Zdroj: Pavlíček, 2003

Událost	Činnost
1. Získej pozornost. Představ problém či novou situaci.	Vyprávěj příběh. Demonstruj situaci. Presentuj problém, který budete řešit. Ukaž něco chybným způsobem (výuka pak ukáže, jak to má být správně). Zdůrazni důležitost, závažnost.
2. Informuj o cílech. To umožní studujícím zorganizovat mysl a přichystat se k naslouchání, pozorování, provádění.	Popiš cíle lekce. Stanov, čeho studující dosáhnou. Ukaž jim, jak to budou moci použít.
3. Vyvolej předchozí naučení. To umožní studujícím stavět na předchozích znalostech a dovednostech, vytvářet vztahy.	Připomeň studujícím jejich dosavadní znalosti relevantní k této lekci. Zasad' věci do souvislostí, napomůže to učení a zapamatování.
4. Presentuj materiál.	Rozděľ informace na malé části, vyhni se tak přetěžování paměti. Uplatni výukové strategie a úlohy. Specifikuj úroveň obtížnosti.
5. Prováděj učení. To neznamená obsah učiva, ale pokyny, jak se naučit.	Používej rozličné kanály a média, vysvětľuj studujícím, jak na to. Stupeň naučení se tak zvyšuje, protože studující neztrácí čas hledáním cesty.
6. Iniciuj a povzbuzuj k výkonu.	Procvičuj tím, že necháš studující úlohy samostatně vykonávat s nově osvojeným chováním, dovednostmi, znalostmi.
7. Poskytni zpětnou vazbu. Ukaž studujícímu správnou odpověď, analyzuj jeho reakce.	Formou je test, kvíz či slovní komentář. Zpětná vazba musí být určitá, ne typu „pracoval jsi dobře“. Řekni studujícím, proč udělali dobrou práci, poskytni vedení jejich odpověďmi.
8. Ohodnoť výkon.	Testuj, abys zjistil, zda došlo k naučení. Ukáže to rovněž informaci o postupu.
9. Zlepši uchování v paměti a umožni transfer.	Informuj studující o podobných situacích, nastav možnosti dalšího procvičení, navoď situace k transferu, zopakuj lekci.

Zdroj: Pavlíček, 2003